

පිළිසරු ව්‍යාපෘතිය

-----

1. මතය

මගේ පරීක්ෂණයේ පෙනී යන අන්දමට සහ මට සපයන ලද උපරිම තොරතුරු සහ පැහැදිලි කිරීම් අනුව මෙම වාර්තාවේ 4 ඡේදයේ දැක්වෙන කරුණු වලින් උද්ගත වන ගැලපීම් හේතුවෙන් ඇති වන බලපෑම් හැර මාගේ මතය වනුයේ 2010 දෙසැම්බර් 31 දිනට ව්‍යාපෘතියේ මූල්‍ය තත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා ව්‍යාපෘතියේ මූල්‍ය කාර්යය සාධනය සියලුම ප්‍රමාණාත්මක කරුණු සාධාරණව දැක්වෙන පරිදි 2010 දෙසැම්බර් 31 දිනට උපලේඛන සමඟ වූ ශේෂ පත්‍රය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ අනෙකුත් සම්බන්ධිත මූල්‍ය ප්‍රකාශන සතුටුදායක ලෙස පිළියෙල කර තිබුණු බව, සහ සපයනු ලැබූ අරමුදල් ඒවා සපයනු ලැබූ කාර්යයන් සඳහාම යොදා ගෙන තිබුණු බවයි.

2. විගණන නිරීක්ෂණ

2.1 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

පහත ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු නිරීක්ෂණය විය.

- (i) ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත 5 කට අදාළ රු:6,874,089 ක් වූ රැඳවුම් මුදල (Retention) ගිණුම් වලට ගෙන නොතිබුණි.
- (ii) අවස්ථා 09 කට අදාළ උපරිත වියදම් රු:1,180,898 ක් ගිණුම් වලින් අත්හැර තිබුණි.
- (iii) අවස්ථා 4 කදි වැඩ පුර්ව අත්තිකාරම් ලෙස ලබා දුන් අත්තිකාරම් වලින් 2010 දෙසැම්බර් 31 දිනට අයකර ගත යුතු රු:20,909,285 ක් ගිණුම් වලින් අත්හැර තිබුණි.
- (vi) කළුතර කොමිපෝසිට් අංගනයේ ඉදිකිරීම් වෙනුවෙන් කොන්ත්‍රාත්කරුවන් 20 කගේ අයකරන ලද ආපසු ගෙවිය යුතු (Refundable Tender Deposit) ටෙන්ඩර් තැන්පතු මුදල රු:200,000 ක් ආපසු ගෙවීමේදී සමාලෝචිත වර්ෂයේ වියදමක් ලෙස ගිණුම් ගත කර තිබුණි.

(v) 2008 වර්ෂයේ සිට ආරම්භ කරන ලද මෙතෙක් නිම නොකරන ලද ව්‍යාපෘති 07 ක දරන ලද රු:217,732,949 ක පිරිවැය නොනිමි වැඩ ලෙස ගිණුම් ගත කරනු වෙනුවට ඒ ඒ වර්ෂයේ දරන ලද වියදම් අදාළ වර්ෂයේ වියදම් ලෙස ගිණුම් ගත කර තිබුණි.

2.2 නොසැසඳූ පාලන ගිණුම්

ලිපිගොනු අනුව කොම්පෝස්ට් බදුන් ලැබීම් 17,000 ක් වූ අතර තොග පොතට අනුව නිකුත් කිරීම් 7,737 ක් විය. ඒ අනුව ඉතිරි තොගය බදුන් 9,263 ක් වුවද 2010 දෙසැම්බර් 31 දිනට අවසාන තොගය ලෙස ශේෂ පත්‍රයේ රු.49,284 ක් වටිනා බදුන් 23 ක් දක්වා තිබුණි. ඒ අනුව රු.19,848,756 ක් වටිනා බදුන් 9240 ක් වූ තොගයක් පොත් වලින් අතහැර තිබුණි.

2.3 විගණනය සඳහා සාක්ෂි නොමැති වීම

පහත සඳහන් එක් එක් අයිතමය ඉදිරියේ දක්වා ඇති තහවුරු ලියවිලි විගණනය සඳහා ඉදිරිපත් නොවීය.

විෂය -----	මුදල ----- රු:	නොලැබුණු සාක්ෂි -----
අත්තිකාරම් ගෙවීම් - පළාත්පාලන හා පළාත් සභා අමාත්‍යාංශ	44,927,866	සැලැස්ම, ඇස්තමේන්තු, විස්තරාත්මක උපලේඛණ
ව්‍යාපෘති වියදම් - පළාත්පාලන හා පළාත් සභා අමාත්‍යාංශ	8,772,158	කල වැඩ සහතිකය
ඉතිරිතොග	200,173	තොග සමීක්ෂණ වාර්තා

ගෙවිය යුතු පුනරාවර්තන ආධාර	6,723,045	උපලේඛණ
යකඩ තහඩු 40 ක් මිලදී ගැනීම.	1,222,857	ඇස්තමේන්තුව,භාණ්ඩ ලැබීමේ තුන්ඩු (GRN)
10% රැඳවුම් මුදල්	6,874,089	විස්තරාත්මක උපලේඛණ
වැඩපුර්ව අත්තිකාරම්	20,909,285	වැඩපුර්ව අත්තිකාරම් ලේඛණ
ජ'නල් සටහන් මගින් සිදු කල විවිධ ලැබීම් සහ ගෙවීම්.	61,821,009	අංක 01 සිට 198 දක්වා ජ'නල් සටහන්

2.4 නීති, රීති, රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ තීරණ වලට අනුකූල නොවීම්

පහත සඳහන් නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට අනුකූල නොවීමේ අවස්ථා නිරීක්ෂණය විය.

නීති, රීති, රෙගුලාසි කළමනාකරණ තීරණ වලට යොමුව -----	අනුකූල නොවීම -----
---	-----------------------

(අ) ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ මුදල් රෙගුලාසි සංග්‍රහය

- (i) මු:රෙ: 371 2010 අගෝස්තු 17 දින ලබා දුන් රු:650,000 ක අත්තිකාරම් 2011 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් පියවා නොතිබුණි.
- (ii) මු:රෙ:396(ඇ) මාස 06 ඉක්මවූ රු:69,076 ක වෙක්පත් 25 ක් සම්බන්ධයෙන් මු:රෙ: ප්‍රකාරව කටයුතු කර නොතිබුණි.
- (iii) ම:රෙ: 756 හා 757 භෞතික වත්කම් සමීක්ෂණයක් පවත්වා අදාල සමීක්ෂණ වාර්තා විගණනය වෙත ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

(iv) මු:රෙ:1646 ව්‍යාපෘතිය මගින් උපයෝජනය කරනු ලබන වාහන සම්බන්ධයෙන් වන ලොග් සටහන් පොත්, අනතුරු සම්බන්ධ ලේඛන, ඉන්ධන දැවීම සම්බන්ධ වාර්තා පවත්වා නොතිබුණි.

(ආ) වක්‍රලේඛ විධි විධාන

2007 අප්‍රේල් 05 දිනැති කළමනාකරණ සේවා වක්‍රලේඛ අංක 33 (5:2)

වක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව ඉන්ධන හිමිකම් නොමැති ව්‍යාපෘති කාර්යය මණ්ඩලයේ නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් 4 ක් සඳහා 2008 ජූලි 28 දිනැති 271/1538/08 දරණ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල පත්‍රිකාව මගින් කණ්ඩායම් ප්‍රවාහන පහසුකම් සඳහා අනුමැතිය ලබා දී තිබුණි.

2.5 මතභේදයට තුඩු දෙන ගණුදෙනු

ව්‍යාපෘති කාර්යාලය පවත්වාගෙන යාම සඳහා මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියට ගොඩනැගිලි කුලී වශයෙන් වාර්ෂිකව රු.මිලියන 3.2 ක් ගෙවා තිබූ අතර කුලියට ලබාගත් ගොඩනැගිලිලක ගරාජ ඉදිකිරීම වෙනුවෙන් ව්‍යාපෘතිය දරණ ලද වියදම රු.මිලියන 1.5 අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

2.6 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

අරමුණ සපුරා නොතිබීම.

(i) අයවැය ඇස්තමේන්තු වලට අනුව ගණ්ඩාගාරය විසින් ප්‍රමුඛතා ව්‍යාපෘතිය ලෙස පිළිසරු සේ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ වැඩ සටහන සඳහා කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ හයිලෙවල් මාර්ග ප්‍රදේශය තුළ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ක්‍රමයක් පිහිටුවීම ප්‍රධාන අරමුණ වුවද ස්ථිර තිරසාර සේ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ වැඩ සටහන් ඇති කිරීමේ එම අරමුණ සඳහා 2008 වර්ෂයේ රු. උශලක්ෂ 123 ක්, 2009 වර්ෂයේ රු. උශලක්ෂ 265 ක්, 2010 වර්ෂයේ රු. උශලක්ෂ 695 ක් වෙන්කර තිබූ නමුත් 2010 දෙසැම්බර් වන විටත් මෙම වැඩ සටහන ආරම්භ කර නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය.

(ii) නිසි පරිදි සේ අපද්‍රව්‍ය බැහැර නොකරන ලද පළාත් පාලන ආයතන සම්බන්ධයෙන් නීති කටයුතු ක්‍රියාත්මක කිරීම එක් අරමුණක් වුවද කොළඹ බිලුමැන්ඩල් හා නාවික හයිලෙවල් පාරෙහි, මෙලෙස අවිධිමත් ලෙස කසල බැහැර කිරීම නිසා පරිසරය දූෂණය වීම සම්බන්ධයෙන් කිසිදු නීතිමය ක්‍රියාමාර්ගයක් ගෙන ඇති බවට සාක්ෂි විගණනයට ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

2.7 අරමුදල් ඌන උපයෝජනය

කොරියානු ජාත්‍යන්තර සහයෝගිතා ආයතනය (KOIKA) දොම්පේ කොම්පෝස්ට් අංගනය ඉදිකිරීම සඳහා 2010 අගෝස්තු 20 දින රු: 10,000,000 ක් ලබා දී තිබූ අතර එම අරමුදලින් සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ රු: 223,511 ක් පමණක් වැයකර තිබුණි. ඒ අනුව අදාළ කාර්ය සඳහා යොදා ගෙන නොතිබූ රු:9,776,489 ක් වූ මුදල 2010 දෙසැම්බර් 31 දින භාණ්ඩාගාරය වෙත ආපසු යවා තිබුණි.

2.8 නිශ්ක්‍රීය හා ඌන උපයෝජිත වත්කම්

පිළිසරු ව්‍යාපෘතියේ මූල්‍ය හා තාක්ෂණික අනුග්‍රහයෙන් ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර මහ රෝහල පිහිටි භූමිය තුළ ජීව වාසු ඒකකයක් ස්ථාපිත කිරීම සඳහා 2010 ජූලි 05 දින ගිවිසුමකට එළඹී අදාළ කාර්ය වෙනුවෙන් රු:1,082,879 ක් ව්‍යාපෘතිය මගින් වෙන්කර තිබූ අතර වැඩ අරඹන කිරීමේ අත්තිකාරම් ලෙස ගිවිසුමේ වටිනාකමින් 30% ක් හෙවත් රු: 324,864 ක් 2010 ජූලි 05 දින ගෙවා තිබුණි. මෙම ගිවිසුමේ 2.5 වගන්තිය ප්‍රකාර පසු විපරම් කමිටුව සැම මසකට වරක්ම රැස්වී ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රගතිය ඇතුළත් වාර්තාවක් ව්‍යාපෘතියේ අධ්‍යක්ෂවරයා හෝ ඔහු නම් කළ නිලධාරියකු වෙතද මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය වෙතද ඉදිරිපත් කිරීමට සැලැස්විය යුතු වුවද එසේ කටයුතු කර නොතිබූ අතර ගිවිසුම් දිනයේ සිට මාස 14 ක් ඉක්මවූ එනම් 2011 සැප්තැම්බර් 09 දින මෙම අත්තිකාරම් මුදල ආපසු ව්‍යාපෘතිය වෙත ලබා දී ඇති බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.

2.9 ව්‍යාපෘතියේ වාහන උපයෝජනය

පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(අ) ව්‍යාපෘතිය සතුව වාහන 6 ක් පැවති අතර රියදුරන් 4 දෙනෙකු අනුයුක්ත කර ඇත. සමාලෝචිත වර්ෂයේ වාහන ඉන්ධන අවත්වැසියා හා සේවා කිරීම වෙනුවෙන් රු:3,350,855 ක් වැය කර තිබූ අතර ඊට පෙර වර්ෂයේ වියදම රු:2,868,589 ක් විය. ඒ අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේ එම වියදම 16.81% කින් වැඩිවීමක් සිදු වී තිබුණි.

(ආ) වාහන ඵලදායී හා රෙගුලාසි වලට අනුව උපයෝගී කර ගත් බවට තහවුරු වීමට ක්‍රමවේදයක් අනුගමනය කර නොතිබූ අතර නිරීක්ෂණ වූ අඩුපාඩු සැකවීන් පහත දක්වා ඇත. වාහන ධාවන සටහන් වල මාසික ධාවන සාරාංශ අසම්පූර්ණව පැවති අතර ගමන් කළ නිලධාරීන් සහතික නොකළ අවස්ථා, රියදුරන් නොමැතිව ධාවන කළ අවස්ථා හා දිනපතා මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය තුළින් වාහන ධාවනය ආරම්භ නොකර වෙනත් ප්‍රදේශ වලින් ධාවන ආරම්භ

කළ අවස්ථා ද මයිලෝ මිටරයේ අවසාන හා ආරම්භ කියවීම් වල වෙනස්කම් නිරීක්ෂණය විය.

3. ව්‍යාපෘති කාර්ය සාධනය

(අ) මූල්‍ය කාර්ය සාධනය

සමාලෝචිත වර්ෂයේ ව්‍යාපෘතියට අදාළ ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම හා සත්‍ය වියදම් පරීක්ෂාවේදී ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම ඵලදායී පාලන කාරකයක් වශයෙන් ව්‍යාපෘතියේ කටයුතු සඳහා යොදාගෙන නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය. ඒ පිළිබඳ විස්තර පහත පරිදි වේ.

- (i) ක්‍රියාකාරී සැලැස්මට අනුව සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා මුළු ප්‍රතිපාදිත මුදල රුපියල් මිලියන 695 කි. සත්‍ය වියදම රුපියල් මිලියන 410 කි. ඒ අනුව උන උපයෝජිත මුදල රුපියල් මිලියන 285 ක් හෙවත් ප්‍රතිශතය 41% විය.
- (ii) සමාලෝචිත වර්ෂයේදී කළමනාකරණ මණ්ඩලය මගින් අනුමත කළ ඇස්තමේන්තුගත වියදම් සීමාවන් ඉක්මවා විධිමත් අනුමැතියකින් තොරව ව්‍යාපෘති ක්‍රියාකාරකම් 04 ක් සඳහා මිලියන 8.754 ක වියදම් ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රතිපාදන වලින් වැය කර තිබුණි.
- (iii) ක්‍රියාකාරී සැලැස්මට අනුව කාර්යයන් 12 කට අදාළව වෙන්කර තිබූ රු:56,800 ක් වූ ප්‍රතිපාදන කිසිවක් සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී වැයකර නොතිබුණි.
- (iv) ක්‍රියාකාරී සැලැස්මට අනුව ප්‍රතිපාදන වෙන්කර තිබූ තිබූ කාර්යයන් 05 ක් වෙනුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී වැය කර තිබුණේ 10% කටත් වඩා අඩු ප්‍රතිපාදනයක් වන අතර 50% ට වඩා අඩුවෙන් ප්‍රතිපාදන වියදම් වී ඇති කාර්යයන් ගණන 06 කි.

(ආ) භෞතික කාර්ය සාධනය

පිළිසරු ව්‍යාපෘතියේ මූලික අරමුණ සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය කිරීමය. ඉහත කාර්යය සපුරා ගැනීම සඳහා 2008 - 2010 තුන් අවුරුදු කාලපරිච්ඡේදය වෙනුවෙන් මහා භාණ්ඩාගාරය විසින් රුපියල් බිලියන 5.6 ක වැය ප්‍රතිපාදන වෙන් කර තිබුණි. ශ්‍රී ලංකා රජයේ අයවැය ඇස්තමේන්තුව අනුව ප්‍රතිපාදිත මුදල සහ සත්‍ය වියදම පහත පරිදි වේ.

	2008	2009	2010
	-----	-----	-----
	රු:	රු:	රු:
ඒකාබද්ධ අරමුදලින් ප්‍රතිපාදිත මුදල	107,553,359	877,080,000	695,000,000
සත්‍ය වියදම	107,553,359	252,743,886	410,194,602
සාර්ථකය ප්‍රතිශතයක් ලෙස	100%	29%	59%

ඉහත වගුවෙන් පහත කරුණු නිරීක්ෂණය විය.

- (i) සමාලෝචිත වර්ෂයේ දරණ ලද වියදම් තුළ කොම්පෝස්ට් ආගන ඉදිකිරීම හා ඉඩම් පිරවුම් සඳහා රු:164,081,106 ක්ද කුඩා පරිමාණ සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ව්‍යාපෘති වෙනුවෙන් නගර සභා හා ප්‍රාදේශීය සභා වලට රු:33,666,023 ක මුදලක් ද බිම් පිරවුම් ස්ථාපිතකිරීම සඳහා පිළිසරු ව්‍යාපෘතියේ මූල්‍ය සහාය මත ජාතික සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ සහායක මධ්‍යස්ථානය මගින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන ව්‍යාපෘති වෙනුවෙන් රු:35,700,024 ක මුදලක් ද ලබා දී තිබුණි.
- (ii) පිළිසරු ව්‍යාපෘතියේ මූලික අරමුණ වූ සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය කිරීම සඳහා 2008 වර්ෂයේ සිට 2010 වර්ෂය දක්වා රු:2,079,613,359 ක මුදලක් ප්‍රතිපාදන ලෙස වෙන් කර ගෙන තිබූ අතර සත්‍ය වශයෙන් රු:770,491,847 ක් වියදම් දරා සහ අපද්‍රව්‍ය වැඩ සටහන් ක්‍රියාත්මක කර තිබුණි. යටෝක්ත වියදම් දරා තිබුණද ව්‍යාපෘතියේ මූලික අරමුණ යටතේ කොළඹ නාගරික සීමාව තුළ දෛනික එකතුවන කසල ටොන් 800 ක ප්‍රමාණය හා මහරගම නගර සභාව තුළ දෛනික එකතුවන කසල ටොන් 50 ක ප්‍රමාණය කළමනාකරණය කිරීම සඳහා 2011 වර්ෂය දක්වාම විසඳුමක් ලබා දී නොතිබුණි.

(ඇ) කොමිපෝස්ට් අංගන ඉදිකිරීම.

(i) කොලොන්නාව පොතුඵ්ලේකුඹුර කොමිපෝස්ට් අංගනය

මෙම අංගනයේ දෛනිකව කසල මෙට්‍රික් ටොන් 40 ක් කළමනාකරණය කිරීම අරමුණ වී තිබුණි. 2008 වර්ෂයේ සිට 2010 වර්ෂය දක්වා වර්ෂ 3 කදී රු:156,170,000 ක ප්‍රතිපාදනය කර රු:105,502,007 ක ගිවිසුම් ගත වටිනාකමක් මත රු:36,619,155 ක් වියදම් දරා තිබුණි. මෙම ඉදිකිරීම 2010 ජනවාරි 22 දින ආරම්භ කර මාස 09 ක කාලයක් තුළ අවසන් කළ යුතු විය. එසේ වුවද කොමිපෝස්ට් අංගනය භෞතිකව පරීක්ෂාවට ලක් කළ 2011 අගෝස්තු 23 දින වන විටත් වැඩ අවසන් කර භාර දී නොතිබුණි. කසල කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතියට අත්‍යවශ්‍යම අංගයක් වූ කේබල් යන්ත්‍ර 2011 අගෝස්තු 23 දින භෞතිකව පරීක්ෂාව වන විටත් ප්‍රතිස්ථාපනය කර නොතිබුණ අතර ආරක්ෂිත වැට ඉදිකිරීම සඳහා ගිවිසුම් අත්සන් කර නොතිබුණි. 2009 දෙසැම්බර් 18 දිනැති ව්‍යාපෘතිය පිරිනැමීමේ ලිපියේ 02 හා 03 වගන්තිය අනුව කාර්ය සාධන ඇපකරයක් තැබිය යුතු වුවද එසේ සිදු නොතිබුණි. එම කසල කන්ද තුළින් උත්පාදනය වන අපද්‍රව්‍ය ජලය විශාල ප්‍රමාණයක් කොලොන්නාව ඇල මාර්ගයට එකතු වී පිටවන බව නිරීක්ෂණය විය. ඒ සඳහා නිසි කළමනාකරණ වැඩ පිළිවෙලක් ව්‍යාපෘතිය තුළ නොවීය. මැයි මදුරුවන් ගහන විශාල ප්‍රදේශයකට දුහඳු හමන ප්‍රදේශයක් කොමිපෝස්ට් අංගනය තුළ නිර්මාණය වී තිබුණි.

(ii) වැලිගම නගර සභාවේ ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සඳහා නේවාසික පුහුණු මධ්‍යස්ථානයක් ඉදිකිරීම.

ඉදිකිරීම් අදියර දෙකකින් සමන්විත වන අතර ඉදිකිරීම් I අදියර සඳහා 2008 වසරේ ප්‍රතිපාදනය රු:1,446,800 ක් වූ අතර අදියර II සඳහා ඇස්තමේන්තුව රු:1,510,225 ක් විය. නේවාසික පුහුණු මධ්‍යස්ථානයක් ඇරඹීම සඳහා 2008 මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය හා වැලිගම නගර සභාව එක්ව රු:1,500,000 ක ගිවිසුම් අත්සන් කර තිබුණි. ඒ සඳහා ප්‍රතිපාදන මුදලින් 2008 හා 2009 වර්ෂ වලදී රු:1,366,264 ක වියදම් දරා තිබුණි. ඉදිකිරීමේ II අදියර වෙනුවෙන් යෝජිත ඇස්තමේන්තුව සකස් කර අනුමත කර තිබූ අතර ඒ සඳහා මුදල් ප්‍රතිපාදන ලබා දී නොතිබුණි. ඒ අනුව අධික නිම කළ පුහුණු මධ්‍යස්ථානයක් භෞතිකව නිරීක්ෂණය වූ අතර ගොඩනැගිල්ලේ ඉදිරි කටයුතු සිදු නොකර වසර තුනක් නිශ්කාර්යව පැවතිමට ඉඩහැර තිබීම ගිවිසුමේ සඳහන් අරමුණුවලට පටහැනිව මේ වනවිට ඉදිකිරීම් කටයුතු අවසන් කර ඇති කොටසේ වැලිගම නගර සභාව විසින් සත්ත්ව ගොවිපලක් පවත්වාගෙන යන බව නිරීක්ෂණය වූ අතර කොමිපෝස්ට් නිපදවීම පිළිබඳ පුහුණුවීම් පැවැත්වීමේදී මෙම පුහුණු ආයතනය ඉදිකිරීම් අවසන් කර යොදා නොගෙන ව්‍යාපෘතිය මගින් පුහුණුවීම් කටයුතු කිරීමට හෝටල් සඳහා රු:254,049 ක අමතර වියදම් දරා තිබුණි.

(iii) කුලියාච්චිය නගර සභා කොමිපොස්ට් අංගනය

දෛනිකව කසල ටොන් 08 ක් කළමනාකරණය කිරීම අරමුණවී තිබුණි. 2009 වර්ෂය සඳහා ඇස්තමේන්තුව රු:38,292,000 ක් වූ අතර වියදම රු:25,879,845 ක් විය. ව්‍යාපෘතිය 2009 පෙබරවාරි 07 දින විවෘත කර තිබුණි. 2011 අගෝස්තු 09 දින භෞතික පරීක්ෂාවේදී කොමිපොස්ට් නිෂ්පාදනය කෙරෙහි පැවතුන අතර කසල තේරීම සඳහා සේවකයන් 12 දෙනෙකු විසින් යන්ත්‍ර සූත්‍ර භාවිතා නොකර සිදු කල බව නිරීක්ෂණය වූ අතර මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා උපකරණ මිලදී ගැනීමට පිළිසරු ව්‍යාපෘතිය මගින් රු:31,576,075 ක මුදලක් ලබාදී තිබුණද ලබාගත යුතු උපකරණ පිළිබඳ විස්තරයක් හෝ ලබාගත් භාණ්ඩ පිළිබඳ විස්තරයක් ව්‍යාපෘතියට ලබා ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි. තවද කොමිපොස්ට් සාදා ඉවතලන නොදිරන ද්‍රව්‍ය විවෘත භූමියේ ගොඩගසා තිබූ අතර ඒ සඳහා වියදම් ලබාදී නොතිබුණි.

(iv) පන්තල ප්‍රාදේශීය සභා සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය ව්‍යාපෘතිය

දෛනිකව කසල ටොන් 03 ක් උපයෝගී කොට මාසිකව කොමිපොස්ට් ටොන් 18 ක් නිෂ්පාදනය කිරීම අරමුණ වී තිබුණි. 2009 වර්ෂයේ ඇස්තමේන්තුව රු:4,061,130 ක් වූ අතර රු:4,032,280 ක් වියදම් දරා තිබුණි. ව්‍යාපෘතිය විසින් ඉදිරිපත් කර ඇති ව්‍යාපෘති වාර්තාව අනුව දැනටදිනකට නිෂ්පාදනය කරන කොමිපොස්ට් ප්‍රමාණය ටොන් 0.6 කි. මෙය අපේක්ෂිත තත්ත්වය ලෙස ව්‍යාපෘතිය විසින් පෙන්වා දී තිබුණි. ඉවතලන නොදිරන ද්‍රව්‍ය විවෘත භූමියේ ගොඩගසා තිබුණි. ඉවතලන ද්‍රව්‍ය වෙනුවෙන් කිසිදු ව්‍යාපෘතියක වියදම් ලබාදී තිබූ බව භෞතික පරීක්ෂාවේදී නිරීක්ෂණය නොවිය.

(v) මාතර මහ නගර සභාවේ කොමිපොස්ට් අංගනය

දෛනිකව කසල ටොන් 40 ක් කළමනාකරණය කිරීම අරමුණ වූ අතර 2009 වර්ෂයේ ප්‍රතිපාදන රු:45,950,000 ක් විය. රු:26,286,562 ක් වියදම් දරා තිබුණි. මෙම අංගනය අක්කර 3 ක භූමි භාගයක පිහිටුවා තිබුණි. මෙම අංගනයට දෛනිකව කසල ටොන් 12 ක් පමණ ලැබෙන බව භෞතික පරීක්ෂාවේදී නිරීක්ෂණය වූ අතර දෛනිකව ලැබෙන කසල ටොන් 40 ක ප්‍රමාණය තුළින් ගලායන අපදියර වෙනුවෙන් දිග 6' ක් හා පළල 5' කින් ද ගැඹුර 8' කින් යුක්ත ටැංකියක් සකස් කර ඇති බව නිරීක්ෂණය විය. අපදියර ගලා යාමේ පහසුකම (Leachete Treatment Facility) වෙනුවෙන් 2009 වර්ෂයේ රු:5,211,451 ක වියදමක් දරා තිබුණි. කොමිපොස්ට් නිපදවීමේ පිටවන අපදියර එකතුවීමට සැලසුම් කර සාදා දී තිබූ එම ටැංකිය අංගනයට ලැබෙන කසල ප්‍රමාණයෙන් පිටවන අපදියර ප්‍රමාණයට ප්‍රමාණවත් නොවන අතර එම ටැංකි තුළින් අපදියර පිටාර ගලමින් දුගඳ හමන තත්ත්වයන් නිරීක්ෂණය විය. කුඩා කාමින්ද මෙම අපදියර පිටාර

ගලන ස්ථානය ආශ්‍රිතව දක්නට විය.තවද ඉවතලන ජලාස්ථික් හා ඉවතලන කොම්පෝස්ට් කල නොහැකි කසල වෙනම ගොඩ ගසා පැවතුණි.

(vi) හික්කඩුව මොනරොවියාවත්ත කසල කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය

කසල ටොන් 50 ක කළමනාකරණය කිරීම සඳහා සැලසුම් කර තිබුණි. අපේක්ෂිත කොම්පෝස්ට් ප්‍රමාණය ටොන් 07 කි. 2010 වර්ෂයේ ප්‍රතිපාදනය රු:35,100,000 ක් හා 2011 වර්ෂයේ කොන්ත්‍රාත්තුවේ ඉංජිනේරු ඇස්තමේන්තුව රු:83,432,427 ක් විය.රු:1,653,277 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහාද රු:39,388,575 ක් 2011 අගෝස්තු 31 දක්වා ඉදිකිරීම් වෙනුවෙන් ගෙවා තිබුණි. පළාත් පාලන ආයතන 06 ක කසල ප්‍රතිචක්‍රීයකරණය කිරීම සඳහා සැලසුම් කර තිබුණි.පිළිසරු ව්‍යාපෘතිය විසින් තෝරා ගන්නා ලද ටෙන්ඩර්කරු වන පුද්ගලික සමාගමක් ඉදිරිපත් කළ මිල හා අවම මිල ගණන් ඉදිරිපත් කර ඇති තවත් සමාගමක් විසින් ඉදිරිපත් කළ මිල ගණන් අතර රු:18,360,980 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.තවද ඉදිකිරීම් පුහුණු හා සංවර්ධන ආයතනයේ (ICTAD) ලියාපදිංචි C2 හා C3 මට්ටමේ ඉදිකිරීම් ආයතන 05 ක් අවම මිල ගණන් ඉදිරිපත් කර තිබියදීත් 07 වන ස්ථානයට අවම මිල ගණන් ඉදිරිපත් කල C3 මට්ටමේ ටෙන්ඩර්කරු වෙත කොන්ත්‍රාත්තුව ප්‍රදානය කර තිබුණි. හික්කඩුව කොම්පෝස්ට් අංගනය ඉදිකිරීම් ගිවිසුමට අනුව 2011 පෙබරවාරි 08 ව්‍යාපෘතිය ඉදිකිරීමේ කටයුතු සඳහා පෞද්ගලික සමාගම වෙත භාරදුන් අතර ව්‍යාපෘතියේ ඉදිකිරීම් අවසන් කර 2011 සැප්තැම්බර් 09 දින පිළිසරු ව්‍යාපෘතිය වෙත ආපසු භාරදිය යුතු වුවත් 2011 අගෝස්තු 26 දින භෞතිකව ව්‍යාපෘතිය පරීක්ෂාවට ලක් කිරීමේදී ඉදිකිරීම් ප්‍රගතිය ඉතා අවම මට්ටමක පැවති බව නිරීක්ෂණය විය. නමුත් 2011 ජනවාරි 01 සිට 2011 අගෝස්තු 31 දක්වා ඉදිකිරීම් කටයුතු වෙනුවෙන් කොන්ත්‍රාත් සමාගම වෙත ගෙවා තිබූ මුළු මුදල රු:39,388,575 ක හෙවත් කොන්ත්‍රාත්තුවේ වටිනාකමින් 47% කි.උපදේශක ආයතනය ලෙස තෝරාගෙන තිබූ පෞද්ගලික ආයතනය වෙත 2010 වර්ෂයේදී රු:75,000,000 කට කොන්ත්‍රාත්ත වටිනාකමෙන් (රු:75,000,000 x 3% x 80%) රු:1,800,000 ක උපදේශක ගාස්තුවක් තීරණය කර ඉන් රු:1,338,750 ක් ගෙවීම් කර තිබියදීත් 2011 වර්ෂයේදී කොන්ත්‍රාත්ත වටිනාකම නැවත රු:83,432,427 කට වෙනස් කිරීම නිසා නැවත උපදේශක ගාස්තුව (රු.83,432,427 x 3% x80%) රු:2,002,378 ක් සංශෝධනය කර තිබුණි. උපදේශක ගාස්තු මෙසේ ගෙවා තිබුණත් භූමියෙහි පසෙහි ස්වභාවය, ඉදිකල පැති බිත්ති නැවත කඩා ඉවත් කිරීම, ඉදිකිරීම් අවසන් කිරීමට සැලසුම් කල කාල පරිච්ඡේදය ප්‍රමාණාත්මක නොවීම, ආදී කරුණු සලකා බැලීමේදී නිසි උපදේශක සේවා සැපයීමක් කර නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය.

4. කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

පිළියරු ව්‍යාපෘතිය මගින් ඉදිරිපත් කළ උපලේඛණ අනුව යෝජිත මහා පරිමාණ ව්‍යාපෘතිය හා කුඩා පරිමාණ ව්‍යාපෘති අතර මුදල් ඇස්තමේන්තුව සැකසීමේදී දෛනිකව කසල ප්‍රමාණය පදනම් කර ගත් විට අනුමත කර ඇති මුදල් ප්‍රමාණයන් වල විශාල විචලනයන් නිරීක්ෂණය විය.

	ව්‍යාපෘතිය	දෛනිකව කසල ප්‍රමාණය	ආවරණය කරන ලද පළාත් පාලන ආයතන	අනුමත මුදල රු:
	-----	-----	-----	-----
(i)	මැදිරිගිරිය යුධගනාව ව්‍යාපෘතිය	10 බොන්	02	22,848,484
(ii)	අනුරාධපුර කිරික්කුලම ව්‍යාපෘතිය	40 බොන්	04	77,322,024
(iii)	කොලොන්නාව පොතුපිල්කුඹුර ව්‍යාපෘතිය	40 බොන්	01	112,587,082
(iv)	කළුතර පොහොරවත්ත ව්‍යාපෘතිය	38 බොන්	04	72,912,453
(v)	මාතර මහ නගර සභාව	40 බොන්	01	45,950,000
(vi)	කුලියාපිටිය නගර සභාව	08 බොන්	01	38,292,000
(vii)	නාවලපිටිය මහ නගර සභාව	08 බොන්	01	28,650,000
(viii)	බදුල්ල මහ නගර සභාව	25 බොන්	01	82,475,000
(ix)	හික්කඩුව මොනරෝටියාවත්ත ව්‍යාපෘතිය	50 බොන්	06	93,444,318

(x)	කුරුණෑගල සුන්දරාපොල ව්‍යාපෘතිය	38 ටොන්	02	48,000,000
(xi)	වෙන්නප්පුව ප්‍රදේශය සභාව	08 ටොන්	01	21,500,000
(xii)	තංගල්ල නගර සභාව	08 ටොන්	<u>01</u>	<u>23,500,000</u>
			<u>24</u>	<u>643,981,361</u>

පහත නිරීක්ෂණයන් කෙරේ.

- (i) අනුරාධපුර කිරික්කුලම ව්‍යාපෘතිය, කොලොන්නාව පොතුච්ඡේදන ව්‍යාපෘතිය, මාතර මහ නගර සභා ව්‍යාපෘතිය සඳහා දෛනිකව කලමනාකරණය කල යුතු කසල ප්‍රමාණය ටොන් 40 ක් වුවද ඒ සඳහා වැය කරන ලද මුදල පිළිවෙලින් රු:77,322,024 , රු:112,587,082ක් හා රු:45,950,000 ක් විය.
- (ii) කඵතර පොතොරවත්ත ව්‍යාපෘතිය සහ කුරුණෑගල සුන්දරාපොල ව්‍යාපෘතිය මගින් දෛනිකව කසල ටොන් 38 කලමනාකරණය කිරීම සඳහා පිළිවෙලින් රු:72,912,453 ක් හා රු:48,000,000 ක් වැය කිරීම.
- (iii) හික්කඩුව මොනරෝටියාවත්ත ව්‍යාපෘතිය හා බදුල්ල මහ නගර සභාවේ පිළිවෙලින් දෛනිකව කසල ටොන් 50 ක් හා 25ක් කලමනාකරණය කිරීම සඳහා පිළිවෙලින් රු:93,444,318 ක් හා රු:82,475,000 ක් වැයකර තිබීම.

5. කොම්පෝස්ට් බදුන් මිලදී ගැනීම

සමාලෝචිත වර්ෂයේදී පිළිසරු ව්‍යාපෘතිය මගින් රු:40,798,889 ක් වියදම් දරා කොම්පෝස්ට් බදුන් 17,000 ක් බෙදා හැර තිබුණි. වටිනාකම රු:12,269,674 කට අයත් බදුන් 5726 ක් වෙනුවෙන් භාණ්ඩ ලැබීමේ අධියාවනා පත්‍ර නිකුත් කර නොතිබුණි.

6. පද්ධති හා පාලන

විගණනයේදී නිරීක්ෂණය වූ පද්ධති හා පාලන අඩුපාඩු අධිකාරියේ සභාපතිවරයාගේ අවධානයට වරින් වර යොමු කරන ලදී. පහත සඳහන් පාලන ක්ෂේත්‍රයන් කෙරෙහි විශේෂ අවධානය යොමුවිය යුතු වේ.

- (අ) ගිණුම්කරණය.
- (ආ) අයවැය.
- (ඇ) අත්තිකාරම් පියවීම.
- (ඈ) ජර්නල් සටහන්.
- (ඉ) ලේඛණ පැවැත්වීම.
- (ඊ) ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්
- (උ) අරමුදල් උපයෝජනය
- (ඌ) වාහන භාවිතය
- (ඍ) සේවක කලමනාකරණය